

Prawnik informuje

Rodzicielskie świadczenie uzupełniające - MAMA 4+

31 stycznia br. Sejm uchwalił ustawę o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym.

Formalne przyznanie świadczenia dokonywane będzie przez Prezesa ZUS lub Prezesa KRUS po zbadaniu sytuacji dochodowej wnioskodawcy (na podstawie przedstawionego oświadczenia), w drodze decyzji administracyjnej niepodlegającej zaskarżeniu, ale uprawniającej do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

O świadczenie ubiegać się będzie mogła matka, która urodziła i wychowała co najmniej czworo dzieci, po ukończeniu 60 lat. Wyjątkowo świadczenie dostaną ojcowie, którzy spełniają warunki zapisane w ustawie, ale tylko jeżeli matka ich dzieci: umrze,

porzuci dzieci lub długotrwale zaprzestanie je wychowywać. Wiek dla ojców będzie wyższy - wnioski będą mogli złożyć po ukończeniu 65 lat. Nie ma danych, na podstawie których można oszacować, jak liczna może być grupa.

Świadczenie może być przyznane także cudzoziemcom, zamieszkującym na terytorium Polski i posiadającym tu po ukończeniu 16. roku życia centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych) przez okres co najmniej 10 lat, jeżeli są:

1. obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej lub
2. posiadającymi prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej,

państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, lub

3. cudzoziemcami legalnie przebywającymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Świadczenia nie otrzyma osoba, która jest tymczasowo aresztowana lub odbywa karę pozbawienia wolności. Wyjątkiem będą osoby odbywające karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego. Ponadto ZUS i KRUS będą mogły odmówić przyznania świadczenia:

1. osobie, którą sąd pozbawił władzy rodzicielskiej lub której sąd ograniczył władzę rodzicielską przez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej;
2. w przypadku długotrwa-

łego zaprzestania wychowywania dzieci.

Projektodawcy podkreślali wielokrotnie w treści uzasadnienia i w odpowiedzi na uwagi zgłaszane w trakcie konsultacji, że każdy wniosek będzie rozpatrywany indywidualnie, a nakreślone w projekcie warunki mają charakter ramowy. Co za tym idzie, ewentualne wątpliwości, które rodzą się przy próbie ich doprecyzowania będą rozstrzygane w praktyce, mając jednak cały czas na uwadze zasadniczy cel, który przyswieca ustawie.

Prezydent podpisał ustawę o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym w dniu 15 lutego 2019 r. Ustawa weszła w życie 1 marca 2019 r.

Monika Wojak

85 lat Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Z kart historii cz. 2

W okresie dwudziestolecia międzywojennego:

- Świadczenie emerytalne (zwane wówczas rentami starczymi lub inwalidzkimi) wypłacane w Polsce (ustalone i wyliczone jeszcze na podstawie ustawodawstwa pozaborczego) były jednymi z najwyższych w Europie. Pracownik umysłowy zarabiał wówczas ok. 240 zł miesięcznie, a zasadniczą kwotę emerytury szacowano na 80 zł. Robotnik wykwalifikowany zarabiał natomiast ok. 88 zł, a wysokość jego emerytury szacowano na 35 zł.

- Wysokość zasiłku dla bezrobotnego robotnika wynosiła 30% jego zarobków. Jeżeli miał rodzinę, zasiłek wzrastał proporcjonalnie do liczby osób, które ubezpieczony miał na utrzymaniu (maksymalnie do 50% zarobków).

- Warunki ubezpieczenia na wypadek bezrobocia były znacznie korzystniejsze dla rodzin pracowników umysłowych niż dla rodzin robotników. Dzieciom ubezpieczonego robotnika przysługiwał zasiłek do momentu ukończenia 16 roku życia lub do 18 roku życia, jeżeli uczyły się w szkole średniej, i do 24 roku życia, jeżeli studiowały.

- Płace pracowników umysłowych wynosiły średnio od 60 zł do 800 zł miesięcznie, a robotni-

ków wykwalifikowanych od 80 zł do 120 zł.

- Pierwszym państwem europejskim, które wprowadziło regulacje prawne dotyczące chorób zawodowych była Szwajcaria (1901 r.). W wykazie chorób uznanych za choroby zawodowe znalazły się zatrucia różnymi substancjami oraz ospa, wąglik nosaczna. W Polsce za choroby zawodowe uznawano choroby ostre lub przewlekłe, które były wynikiem wykonywania danego zawodu i charakteru pracy, w jakich się ona odbywała. Pierwotnie lista chorób zawodowych była bardzo ograniczona i obejmowała zatrucie ołowiem, rtęcią i zakażenie wąglikiem.

- Świadczenia pieniężne oraz rzeczowe z ubezpieczenia wypadkowego przysługiwały tym pracownikom, którzy całkowicie lub częściowo stracili zdolność do zarabkowania, lub rodzinom pracowników, którzy zmarli na skutek wypadku w zatrudnieniu lub z powodu choroby zawodowej.

- Prawo do świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego uzyskiwało się w momencie zatrudnienia (nie obowiązywał tzw. okres wyczekiwania). Musiał natomiast zachodzić związek przyczynowy wypadku z zatrudnieniem oraz z uszczerbkiem na zdrowiu.

- Świadczenia emerytalne dostawały tylko osoby trwale niezdolne do zarabkowania, czyli takie, które albo ukończyły 60 lat w przypadku kobiet, a 65 lat w przypadku mężczyzn, albo gdy trwały uszczerbek na zdrowiu nie pozwalający dalej pracować.

Ustawa scalenkowa z 1933 r. wprowadzała okres wyczekiwania, czyli minimalny okres opłacania składek, gwarantujący nabycie prawa do świadczeń emerytalnych. Trzeba jednak było mieć nie tylko minimalny staż składkowy ale i zachować ciągłość ubezpieczenia. Ustawa nie wprowadzała też kryterium czasowej niezdolności do pracy, choć lekarze zatrudnieni w instytucjach ubezpieczeniowych

czasem orzekali, że niezdolność do pracy będzie trwać dłużej niż 12 miesięcy. W takich przypadkach przyznawano świadczenia

Przed II wojną światową nie wypłacono praktycznie żadnego świadczenia z ubezpieczenia emerytalnego robotników, wprowadzonego ustawą scalenkową, ponieważ warunkiem uzyskania prawa do takiego świadczenia było nie tylko osiągnięcie odpowiedniego wieku, ale także co najmniej 750 tygodni składkowych (ponad 14 lat). Wypłacono natomiast świadczenia, do których ubezpieczeni uzyskali prawo na podstawie wcześniej obowiązującego prawodawstwa.